

Rawskie wspomnienia Zofii Lisickiej

Autorka urodziła się w 1908 roku w Warszawie. Po odzyskaniu niepodległości, w 1919 roku przeniosła się z rodzicami do Rawy Mazowieckiej i z tym miasteczkiem związała całe dalsze życie. Będąc na emeryturze, na początku lat 80. spisała swoje wspomnienia i przekazała rękopis dla Muzeum Ziemi Rawskiej. Zmarła w 1994 roku.

Książka Zofii Lisickiej nosi tytuł *“Moje wspomnienia o Rawie Mazowieckiej z czasów szkolnych i okresu do wybuchu II wojny światowej w 1939 roku”*. Pierwszym opisanym wydarzeniem jest wizyta w 1919 roku światowej sławy pianisty, premiera rządu RP Ignacego Jana Paderewskiego wraz z gen. Józefem Hallerem. Tekst zilustrowała fotografia przedstawiająca szacownych gości na rawskim rynku w otoczeniu tłumu mieszkańców.

Następnie poznajemy życie szkolne autorki. W Gimnazjum Koedukacyjnym Stefanii Kasprzykowej, do którego chodziła, jej nauczycielką matematyki „przez pewien czas” była Ludwika Majewska, najmłodsza siostra Józefa Piłsudskiego. Jej szwagier - Stanisław Lubicz Majewski był autorem popularnego podręcznika do geografii. Do niższych niż autorka klas chodziły dwie córki nauczycielki, które nosiły imiona takie jak córki marszałka, czyli Jadwiga i Wanda. Zofia Lisicka pamięta, jak w 1922 roku Józef Piłsudski odwiedził siostrę i brał udział w wielkanocnej mszy rezurekcyjnej: *„Widziałam go siedzącego przed ołtarzem w czerwonym fotelu, przeznaczonym dla ważnych dostojników, obok niego adiutant i harcerz z gimnazjum....”*.

Dalej poznajemy szczegóły funkcjonowania gimnazjum pani Kasprzykowej, które stało na wysokim poziomie, zwłaszcza jeśli chodzi o przedmioty humanistyczne. Program nauczania obejmował nawet wykłady z dobrego wychowania. Przy szkole istniał klub sportowy, działała gazetka szkolna i teatrzyk, dla którego stroje wypożyczano w samej Warszawie. Szkolna biblioteka miała bogaty księgozbiór. Organizowano zabawy taneczne, wycieczki, majówki, loterie fantowe oraz uroczystości z okazji świąt państwowych.

W 1927 roku autorka rozpoczęła pracę zawodową i wyszła za mąż. W kolejnych latach ciekawie opisuje życie społeczno-kulturalno-towarzyskie Rawy. Wspomina też o ważniejszych wydarzeniach, np. wizytach premiera Wincentego Witosa, czy prezydenta Ignacego Mościckiego.

Na końcowych stronach książki poznajemy losy kilku ciekawych osób związanych z Ziemią Rawską. Wacław Gąsiorowski pracował w Rawie jako farmaceuta w aptece, zanim został słynnym pisarzem historycznym. Słynna śpiewaczka operowa Konstancja Gładkowska była pierwszą, niespełnioną miłością Fryderyka Chopina. Wyszła za mąż za właściciela majątku Radosz koło Rawy. Także niespełnioną miłością, lecz poety Adama Asnyka, była Aniela Grudzińska. Losy obu pań były smutne...

Książkę wydało Muzeum Ziemi Rawskiej na wysokiej jakości papierze i bogato zilustrowało archiwalnymi fotografiami. Podkreślić trzeba rolę Marcina Broniarczyka i Anny Pawłowskiej, którzy zredagowali i opatrzyli przypisami tę ciekawą publikację. Wobec tego wypada mieć nadzieję, że niebawem pojawi się kolejna książka, która zawierać będzie pozostałe wspomnienia Zofii Lisickiej z okresu II wojny światowej.

Paweł Reising